

שבועות שתיים פרק שלישי שבועות

כד.

וזהו איסור הבא מאליו. אבל איסור הבא מעצמו. פי' שנשבע וכלל דברים המתורקן עם האסורין לא מחייבין ליה בכי האי גונגא. ודייק נמי ריש לקיש דעיקרא דמנאי בפחות מכות מדפטר בה ר' שמעון מקרבן כדתיב ר' שמעון אומר כל שהוא למכות לא אמרו כית אלא לקרבן. ור' יוחנן בנבלה ביום הכפורים כדמקום לה למנאי כבולל אמר לך ר' שמעון היינו טעמא דפטר דלית ליה איסור כולל כלל. דתיב ר' שמעון אומר האוכל בנבלה ביום הכפורים פטור. פי' דלא אתי איסור ויהי' חילל איסור נבלה. בשלמא לרש לקיש דמקום לה למנאי היינו במדות מכות דתיב ר' שמעון אומר כל שהוא למכות לא אמרו כית יטבע שלא יאכל פחות מכות נבלה ואכלה בין אם ישבט שיאכל פחות מכות נבלה ולא אכל בשתיקון חייב. (ולא אמרין דלאו שאין בו מעשה הוא.) דכין דאמינו מטיבטע מה שני בפחות מכות שבעה חילל עליו. אלא לר' יוחנן בשלמא לאו משכחת לה אלא הן היכי משכחת לה ואמרין כדבא דאמר ר' שמעון אומר כל שהוא למכות לא אמרו כית יטבע שלא יאכל פחות מכות נבלה ונשבע שיאכל נבלה ועפר ולא אכל מגו דתיבא שבעה אעפר חיללא נמי אנבלה פי' חייבא

באיסור הבא מעצמו לא אמר. וא"ת והא נמי איתא בהדיא במשנה דמיימי לקמן יש אוכל אכילה אחת וחייב עליה ד' מטאות ואסא אחד וקחשיב מוקדשין אע"ג דאיסור הבא מעצמו הוא וכן האוכל גיד הנשה של עולה וצ"פ גיד הנשה (תולין דף קפ.) ויש לומר דהכא באיסור הבא מעצמו על עצמו קאמר דלא אמרין אכל מוקדשין שאסורין על כל העולם אמרי' ומ"מ פריך לקמן שפיר והרי הקדש דאיסור הבא מעצמו דכין דלא איירי תנא באיסור הבא מעצמו לא הי"ל למינקט הקדש אע"ג דאסור על כל העולם: **האוכל** נביאה ביום הכפורים פטור. מתוך פ"ה משמע דאיירי אפי' במתנבלה צויה"כ וקשיא לנמ"ד ס"ג גיד הנשה (שם דף קפ.) דבהמה בחייה לאו לאצרים עומדת חל איסור ויהי"כ מחיים ואפי' למ"ד לאצרים עומדת כי מתה פקע איסור אצר מן החי וכלו איסור נצילה ואיסור ויהי"כ צבת אחת ור"ש מודה באיסור בת אחת ומיהו יש לומר דאיסור ויהי"כ לא חילל לא מחיים ולא לאחר מיתה משום דלית ביה איסור עשה שאינה זכורה דכתיב (דברים יב) וזבחתי ואכלת מה שאתה וזבח אתה אוכל אכל מה שאי אתה וזבח לא ולרבינא אין נראה פירוש זה דל"כ למ"ד לאו לאצרים עומדת היכי מני חילל איסור אצר על עשה דשאניו וצ"פ גיד הנשה (שם) דלאמר כגון שנטרפה עם יציאת רובה דאיסור אצר ואיסור חלב ואיסור טריפה בהדי הדדי קאחו והיכי חיללי כולם על איסור דשאניו וצ"פ דאפי' צמעי האס קיימא באיסור זה ומהאי טעמא תקשי נמי למ"ד לאצרים עומדת איסור אצר מן החי היכי משכחת לה דלא קיימא לאצרים צמעי האס וי"כ היכי חילל על איסור שאניו וצ"פ אלא ודאי וזבחתי לא אחר לאסור דכלאו הכי אסורה וקיימא ביה מחיים באיסור אצר מן החי ולאחר מיתה באיסור נצילה אלא בא להמיר את האסור ופירש לך דצמעיטע שריא ולא בנחירה אלא כדקיימא קיימא כמו (בכורות דף טו.) א' תזבח ולא גיזה דלית ביה עשה אלא קאי באיסור לאו הראשון ובתנבלה מערב ויהי"כ דוקא איירי: **א"ל** הן היכי משכחת לה. דאפי' ע"י כולל נמי לא אמרי' דתיחול השבעה לצטל המנזה וקשה לריב"ז דתני צירושלמי שבעה שלא אוכל מנזה ואכל מנזה צילי פסח חייב אלמא דבאיסור כולל חילל שבעה לצטל את המנזה ומיך דהכא דוקא לא חילל שבעה משום שהזכיר נצילה ונשבע עליה לאוכלה אכל התם דלא מדכר פסח חילל עליה שבעה ולפי זה משכחת הן אפי' בדברים האסורים כשאומר סתם שאוכל וקשיא לפי דקתני התם

באיסור הבא מאליו באיסור הבא על ידי עצמו לא אמרין בשלמא לרש לקיש משום הכי קא פטר רבי שמעון דתניא רבי שמעון אומר כל שהוא למכות ולא אמרו כית אלא לקרבן אלא לרבי יוחנן מאי טעמא דרבי שמעון דפטר מידי הוא טעמא אלא משום איסור כולל רבי שמעון למעבידה דלית ליה איסור כולל דתניא רבי שמעון אומר האוכל נבילה ביוה"כ פטור בשלמא לרש לקיש משכחת לה בלאו והן אלא לר' יוחנן בשלמא לאו משכחת לה אלא הן היכי משכחת לה אלא כדבא דאמר רבא א' שבעה שלא אוכל ואכל עפר פטור אמר רב מרי אף אנן נמי תנינא קונם אשתי נהנית לי אם אכלתי היום ואכל נבילות וטריפות שקצים ורמשים הרי אשתי אסורה לו הכי השתא התם כיון דמעיקרא אכל והדר אשתבע ליה חשובי

באיסור הבא מאליו. כגון האוכל נצילה ביום הכפורים דפליגי רבנן ורבי שמעון דמחייבי ליה רבנן מטאות משום יוה"כ ואע"ג דהויא נצילה מקמי יום הכפורים ואין איסור חל על איסור הכא חיל דיום הכפורים איסור כולל הוא דקודם צין השמטות היה אסור זה נצילה ומותר בשמוטה על ליה יום הכפורים מגו דאיסור האז גברא בשמוטה משום יוה"כ איתר נמי נצילה משום יוה"כ היינו כולל באיסור הבא מאליו דיוה"כ בא מאליו הוא: אכל באיסור הבא מעצמו. כלומר על ידי אדם עלמו כגון איסור שבעה הבא לו על ידי דיבורו לא אמרי': בשלמא לר"ש צן לקיש. דמוקי לה בחלי שיעור: משום הכי פטר ר' שמעון. דקסבר כל שהוא נמי מושבע ועומד הוא דתניא ר' שמעון אומר כל שהוא למכות: אלא לר' יוחנן. דמוקי לה משום כולל אמאי פטר ר' שמעון: פטור. מחטאת דלא אחי כרת דיוה"כ וחילל על איסור נצילה או איסור אצר מן החי אם לא נתנבלה מערב ואע"ג דיום הכפורים כולל הוא: בשלמא לר"ש דמוקי לה בחלי שיעור היינו דמשכחת לה בלאו והן דקיימא לן (לקמן דף כה.) אין קרבן שבעה בא אלא א"כ אתה מוצא בה לאו והן דכתיב ויקרא ה' להרע או להטיב דמשמע דבר וחילופו והאי מפרש שלא אוכל חתי שיעור נצילה משכחת לה נמי בשבעה שאוכל חתי שיעור נצילה דלאו נשבע לצטל את המנזה הוא: אלא לר' יוחנן. דמוקי לה בשיעור שלם ומשום כולל ועל כרחק צמפרא נצילות אוקיימא משום קשיא קיימא דרישא וסיפא: שבעה שלא אוכל משכחת דחיללא אע"פ שמושבע ועומד משום כולל: אלא הן. שבעה שאוכל נצילות ושחוטות מי משכחת לה דתיחול אצילות ולצטל שבעה הר סיני: ה"ג אלא כדבא ולא גרס משכחת לה כדבא. והכי פירושה לא תשני לעיל קשיא דרישא וסיפא כאן בסתם כאן צמפרא אלא כולה בסתם ואוכלין שאין ראוי לאכילה דקתני רישא פטור כדבא מיפרא כגון עפר שאין ראוי לאכילה אכל נצילות ראויה לאכילה הן ואריה הוא דרבי עלייה ותו לא קשיא מידי לר' יוחנן דמשכחת לה בלאו והן אף בשיעור שלם דהא לא אוכל סתמא קאמר אם אכל נצילה חייב שהרי כלל בסתמו דברים המותרים והאסורים ומיתקרי אסורים על ידי כולל והן משכחת לה דהא אוכל סתם קאמר ומקיים שבעתו בדברים המותרים ואם לא אכל חייב: אף אן נמי חנינא. דנצילות ראויה לאכילה חשיב להו: הרי אשמו אסורה. אלמא אכילה היא: חשובי

כל שהוא למכות. אכילה כל שהוא עובר בלאו (שעריה יח.) צלל האיסורין, למטת בהמרה (דע"ל כא.) ולא אמרו בכיות. הלכה למשה מסיני, אלא לקרבן. לענין קרבן דסגנת כרת (שם.) האוכל נבילה ביום הכפורים פטור. מכת (קדושין טו.) איום הכפורים (בב"ר טו.) כל שנג פטור משכחת, דאין איסור יום הכפורים חל על איסור נצילה, ואם צו ביום נתנבלה אפילו הכי אינה אסורה קודם יום הכפורים משום אצר מן החי (שם פ"ח.) ובניז"ז קדושין פ"ח. ובריתות (שם.) דלא אמרין מנו דלתי יום הכפורים ואימוסא איסורא לגבי שאר מיילי, אמוסא נמי לגבי נצילה, ור"ש לטעמיה דלאמר במסכת כריתות (כז.) דלפילו איסור תמור לא אחי וחיל על איסור קול (נדר ד.) הרי אשמו אסורה לו. שהרי אכל אוכלין (דע"ל כב.)

א' ע"י מחדושי הר"ן מיגש כאל שצ"ב פי' רבינו צמח דז' מנבוחת ותמה עליו ע"ש וע"י בחדושי הרשב"א כאל.

סיפא שבעה שלא אוכל מנזה צילי פסח פטור אמאי נקט צלל כולל נמי שאר לילות עם לילי פסח כיון שהזכיר נמי לילי פסח פטור וי"ל דה"ג בעי למימר ולא חש למיתני אלא שהזכיר לילי פסח ור"י פסח ור"י מפרש דודאי שב ואל תעשה כדאריי הכא לא חיללא דקאמר שבעה שאוכל ולא אכל אכל התם נשבע שלא לאכול ואכל דהוי בקום עשה ודאי חיללא: **א"ל** כדבא ב'ו'. פי' דקונט' דסוגיא דעלמא א' גרסינן משכחת לה כדבא ומפרש לה נצילה המסכחת והקשה חדא דמסכחת לא מיקריא נצילה ואר"ת דאין זו קשיא דשפיר מיקרי נצילה מדאיטריך קרא למעוטי לר"ש בשלח ע"י (דף סח. ושם) דלריש הרלויה לגר קרויה נצילה ור"מ מוקי לה בסרוחה מעיקרא ועוד הקשה דקונט' דמאי בעי לאתויי דבא הכא ה"ל למימר משכחת לה נצילה מסכחת והא נמי ש ליישב דה"פ כדבא דשייך ל' לשון אכילה אפי' במסכחת מדקאמר שלא אוכל סתם ואכל עפר פטור הא שלא אוכל עפר ואכל חייב אלמא שייך לשון אכילה אפי' צעפר וכ"ש נצילה מסכחת וטפי ה"ל לאיתויי צע"א דבא אכילה עפר כדמה דמפורש טפי אלא רישא דמילתא נקט והא דקאמר אף אן נמי תנינא מיתמי ראה דשייך לשון אכילה גבי נצילה סרוחה דכמה שקז"ס ומתשים איכא דלא חוו לאכילה טפי מנצילה סרוחה והשתא מיתוקמא שפיר מנמי' סיפא צמפרא כדאוקיימא ומשכחת לה שפיר בלאו והן וא"ת וכיון דנצילה סרוחה היא בכלל נצילה בלא כולל דברים המותרים אחי שפיר כיון דלאר שבעה שלא אוכל נצילה מגו דחיללא אסרוחה חיללא נמי אשאינה סרוחה וי"ל דלא משמע סרוחה בכלל נצילה אלא כשכולל עמהן דברים המותרים דגלי אדעתיה שר"ה לאסור עצמו בדבר המותר אכל קשה לר"י דמאי מיימי רב מרי אף אן נמי תנינא אכרעה תקשי ליה מיהו דהא אוקמה מנמי' צמפרא שלא אוכל נצילה דאו ודאי הויא לשון אכילה וכן נמי תקשה לרצח דפטר נשבע סתם ואכל עפר דלא הוי בכלל לשון אכילה וז"ל כדמשי הש"ס דשאני התם דאחציה מעיקרא ולגבי הא דהוי סתם כמפרש הוה ידע מעיקרא דהאי טעמא דאחציה אכל אי אפי' כי מפרש לן מהני צמדי דלאו צר אכילה לא ס"ד דליתיה הא דאחציה שיחשב כמו צר אכילה ומיך קיון דאחציה חשיב צר אכילה כיון דאכל מעיקרא והדר אשתבע וע"ק לר"י מדתניא בתוספתא דשבועות שבעה שאוכל ואכל אוכלין אסורין כגון פיגול נותר וטמא פטור ור"ש מחייב והיינו צע"כ בשאינן סרוחה מנדמיידי ר"ש לפי שלא חלה שבעה עלייהו ע"י כולל אלמא אפי' באין סרוחה חלה שבעה לרבנן ע"י כולל ולפ"ה נמי דפירש דמשכחת הן בדברים המותרים קשיא דאפי' באסורין נמי משכחת לה כשאומר סתם שאוכל ואינו מזכיר האיסור כדמשמע התם ונראה לר"י דקונט' לא פירש אלא משום ר"ש דלדידיה לא חיללא שבעה אצרים האסורין אפי' ע"י כולל ומתוספתא שהצאתי יש ראייה לריב"ז דאפי' בלא קום עשה חילל על ידי כולל בשאין מזכיר האיסור וא"ת לפי' אמאי איטריך למימר לקמן צמון שבעה שלא אוכל תאנים וחזר ואמר שבעה שלא אוכל תאנים ועגבים צמור ואמר שבעה שלא אוכל סתמא סגי וי"ל דאין הכי נמי דלאו דוקא נקט תאנים ועגבים אלא כלומר שאמר שלא אוכל סתם וכן י"ל דאי דוקא נקט תאנים ועגבים הוי אכילת פסח וליכא למימר דלמלקות איירי דלא בעינן לאו והן דלקמן בס"פ (דף כט.) משמע דלקרבן איירי גבי ואכל תאנים והפירש קרבן ומיהו וי"ל דמשכחת הן צמאנים השוערים אכל בלא כולל לא הוי תאנים השוערים בכלל תאנים אלא הנוצות לאכול: